Journal of Pre-Hospital - Hastane Öncesi Dergisi

JPH, December 2025, 10(3), 271-292

Research Article -Araştırma Makalesi *DOI; 10.54409/hod.1535790*

TÜRKİYE'DE ARAMA-KURTARMA İLE İLGİLİ YAZILMIŞ LİSANSÜSTÜ BİTİRME TEZLERİNİN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

Vesile BEĞİK[1] Tamer EREN[2] Emel GÜVEN[3]

ÖZ

Son zamanlarda meydana gelen afetler arama-kurtarma çalışmalarının ne kadar önemli olduğunun altını bir kez daha çizmiştir. Afetin türünün ve ne zaman gerçekleşeceğinin belirsiz olması arama-kurtarma ekiplerinin her zaman güncel, eğitimli, planlı ve genel olarak hazırlıklı olmalarını gerektirir. Bu nedenle de son yıllarda arama-kurtarma konusunda yapılan çalışmaların arttığı düşünülmektedir. Bu çalışmanın amacı, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi Elektronik Arşivi (YÖKTEZ) veri tabanında "arama-kurtarma" ile ilgili olan lisansüstü bitirme tezlerinin bibliyometrik analizini yapmaktır. Yapılan analiz sonucunda arama-kurtarma konusunda en çok tezin 2019 yılında yazıldığı ve 2016 yılından itibaren gözle görülür bir artış olduğu görülmüştür. En fazla tez türünün yüksek lisans tezi olduğu, yine konuyla ilgili en çok tezin İstanbul Teknik Üniversitesi'nde ve en çok bilgisayar mühendisliği ana bilim dalında oluşu dikkat çeken diğer analiz sonuçlarıdır. Çalışma kapsamındaki lisansüstü bitirme tezlerinin yaklaşık %59,6'sı fen bilimleri enstitüsü bünyesinde yazılmıştır, %38,7'si profesör doktor danışmanlığında yazılmıştır ve %82,6'sı nicel araştırma yöntemi kullanılarak yazılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Arama Kurtarma, Bibliyometrik Analiz, Lisansüstü Tez, Türkiye

BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF GRADUATE THESES WRITTEN ON SEARCH AND RESCUE IN TURKEY

ABSTRACT

Recent disasters have once again underlined the importance of search and rescue efforts. The uncertainty of the type of disaster and when it will occur requires search and rescue teams to always be up-to-date, trained, planned and generally prepared. For this reason, it is thought that studies on search and rescue have increased in recent years. The aim of this study is to conduct a bibliometric analysis of undergraduate and graduate theses related to "search and rescue" in the database of the Council of Higher Education National

[1]Kırıkkale Üniversitesi, Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi, Endüstri Mühendisliği Bölümü, vesile_gazili@hotmail.com

[2]Corresponding Author /Sorumlu Yazar, Kırıkkale Üniversitesi, Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi, Endüstri Mühendisliği Bölümü, tamereren@gmail.com

[3]Ostim Teknik Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Endüstri Mühendisliği Bölümü, emel-gvn@hotmail.com

Makale Geliş Tarihi/Submission Date; 19.08.2024 Kabul Tarihi/ Accepted Date; 11.02.2025

Thesis Center Electronic Archive (YÖKTEZ). As a result of the analysis, it was seen that the most theses on search and rescue were written in 2019 and there was a noticeable increase since 2016. Other noteworthy analysis results are that the most theses type is master's thesis, the most theses on the subject are at Istanbul Technical University, and the most are in the computer engineering department. It was observed that approximately 59.6% of the postgraduate theses within the scope of the study were written within the Institute of Science, 38.7% were written under the supervision of professors and doctors, and 82.6% were written using the quantitative research method.

Keywords: Search and Rescue, Bibliometric Analysis, Graduate Thesis, Türkiye

GİRİŞ

Afetler, toplumların belli kısımlarını veya toplumun tamamına etki eden ve insan faaliyetlerini büyük ölçüde kesintiye uğratan doğal veya insan kaynaklı olaylardır. Deprem, sel, tsunami, heyelan gibi doğal afetler ve nükleer, biyolojik, kimyasal kazalar, endüstriyel kazalar gibi insan kaynaklı afetler çok büyük zararlara sebebiyet vermektedir. Bu afetler dünyanın birçok yerinde sıklıkla meydana gelmekte ve milyarlarca insanın hayatını tehdit etmeye devam etmektedir (Akdaş,2023).

Türkiye'de 1999 yılında yaşanan Gölcük ve Düzce depremleri, depremle ve afetlerle nasıl mücadele etmemiz gerektiği konusunda, eksiklerimizi yeniden gözden geçirmek ve yaşanan sıkıntıları değerlendirebilmek noktasında yeni bir dönemin başlamasını sağlamıştır. Bu bağlamda yapılan değerlendirmeler sonucunda, afetlere hazırlık kapsamında var olan yapılanmanın zaaflarına karşı yeniden yapılanma gereksinimi görülmüştür. Yine Türkiye'de "Afet Yönetimi" kavramı da bu dönemde ortaya çıkmıştır. Afet yönetimi dünyada artık bir bilim dalı haline gelmiştir (Işık vd, 2012). Türkiye'de afetlerle ilgili akademik çalışmalar, 1999 Marmara depremleri sonrası farklı disiplinler tarafından çok yönlü olarak ve yeni bir boyut kazanarak artmıştır. Afet konularıyla ilgili araştırmalarda zemin bilimleri ve yapı bilimlerinin ön plana çıktığı görülse de yerleşim, yönetim, ekonomik, sosyal ve psikolojik boyutlarıyla ilgili çalışmalar yaygın olarak yapılmaktadır (Tercan,2018).

Günümüzde ve gelecekte afetler karşısında yapılabilecek en etkili ve tek hareket, bu afetlerin etkilerinden kurtulmak veya bunların toplum üzerindeki etkilerini en aza indirmek için araştırmalar yapmak, çeşitli planlar geliştirmek ve bunları uygulamaya koymaktır. İşte insanların yaşadıkları çevrede meydana gelen doğal olaylardan haberdar olmaları, bunları nedenlerine kadar ayrıntısı ile tanımaları ve bu olayların tekrarı durumunda bunlardan hiç etkilenmeme veya en az oranda etkilenmelerine olanak tanıyan çalışmaların tümüne "Afet Yönetimi" denilmektedir

(Demirci ve Karakuyu, 2004). Bütüncül afet yönetim sistemi, acil durumların dört evresini (risk ve zarar azaltma, hazırlık, müdahale ve iyileştirme) kapsar ve döngüsel bir yapıya sahiptir. Bu da afet yönetiminin dört evresinin bütüncül ele alındığı bir planlama çalışmasını gerektirir (Türkoğlu, 2014). İlk aşamada afetler ile ilgili yönetmelikler düzenlenir, afet oluşma riskleri belirlendikten sonra tehlike haritaları oluşturulmaktadır. Afetleri önlemek için ve zararları en aza indirmek için yapılan mühendislik çalışmaları da bu aşamada yer almaktadır. İkinci aşamada ise "birinci aşama sonucunda ortaya çıkan ihtiyaçların belirlenmesi, acil durum eylem planlarının hazırlanması, tahliye süreçlerinin belirlenmesi, toplanma merkezlerinin belirlenmesi, müdahale ve ilkyardım için gerekli ihtiyaç malzemelerinin bulunduğu bölgelerin oluşturulması, kritik ihtiyaç malzemeleri stoklanması vb. işlemleri kapsamaktadır". Üçüncü aşama afetin başlamasıyla birlikte oluşan ve afetin büyüklüğüne göre değişmekte olup yaklaşık iki ay süren müdahale aşamasıdır. Bu aşamanın amacı olabildiğince hızlı hareket ederek kurtarılma ve yardım bekleyen maksimum insana ulaşmaktır. Son aşama afet yönetiminin en uzun aşamasıdır. Afetin oluştuğu ve etkilediği bölgelerin normal hayata dönebilmeleri için gerekli olan yiyecek, barınma, elektrik, su, eğitim, sosyal hayat gibi ihtiyaçların ulaştırılması aşamalarını içermektedir. Bahsi geçen bu aşamaların sırasıyla, döngüye uygun olarak ve bütünleşik olarak yürütülmesi sonucunda başarılı bir afet yönetimi gerçekleşmiş olur (Güven ve Eren, 2023).

Afet ve afetlerin sonuçlarına karşı önlem çalışmalarının büyük çoğunluğu arama-kurtarma ekipleri tarafından yapılmaktadır. Bu nedenle arama-kurtarma konusunda yapılan çalışmaların önemi göz ardı edilemeyecek kadar büyüktür. Çalışmanın konusu seçilirken bu öneme dikkat edilmiştir. Bu konudaki lisansüstü bitirme tezlerinin incelenmesi literatürdeki mevcut durumun ortaya konulmasına yardımcı olacaktır. Bu sayede özellikle lisansüstü bitirme tezi konu seçiminde mevcut durum göz önünde bulundurularak literatürdeki konu eksikliklerinin giderilmesi hedeflenmektedir. Çalışma konusunda güncel olarak benzer bir bibliyometrik analize rastlanmamış olup bu konuda literatüre katkı sağlanılması hedeflenmiştir. Çalışmanın literatürdeki bu açığı da bir nebze dolduracağı ve bundan sonraki çalışmalara yön vereceği düşünülmektedir. Sonuç olarak bu çalışmada YÖKTEZ'de yayınlanmış olan "arama-kurtarma" çalışmalarının bibliyometrik analizi yapılarak sonuçlara ve yorumlara yer verilmiştir.

Çalışmanın ikinci bölümünde arama kurtarma tanımlarına yer verildikten sonra arama kurtarma faaliyeti yürüten bazı kuruluşların ekip detaylarına yer verilmiştir. Üçüncü bölümde çalışmanın yöntemi olan bibliyometrik analiz hakkında bilgi verilmiştir. Dördüncü bölümde verilerin nasıl toplandığı, hangi sorulara cevap arandığı ve analizin nasıl yapıldığı anlatılmaktadır. Beşinci bölümde analiz bulgularına, grafik tablo ve yorumlara yer verilmiştir. Son bölüm olan

altıncı bölümde ise sonuç olarak çalışmada neler yapılmış ve ne gibi sonuçlar elde edilmiş anlatılarak çalışma bitirilmiştir.

1. ARAMA-KURTARMA

Arama, afet ve acil durumlarda afetzede veya kazazedenin yerinin belirlenmesine yönelik yapılan çalışmalardır (AFAD, 2024). Kurtarma, afet ve acil durumlarda yaralı olan ya da hayati tehlikesi bulunan, kendi başına kurtulamayan afetzede veya kazazedenin bulunduğu yerden güvenli bir yere alınması işlemidir (AFAD, 2024). Arama-kurtarma ise, afet nedeniyle güç durumda kalmış insanların, özel olarak eğitilmiş ve donatılmış resmî veya özel ekipler tarafından aranması, bulunması ve kurtarılmasına yönelik çalışmalardır. Aynı zamanda bu afetzedelere acil müdahale yapılarak, zarar görmeden en yakın sağlık merkezine nakledilmesi de bu kapsamdadır (AFAD,2024).

Arama kurtarma; deprem, sel, yangın, heyelan gibi afet durumlarında kara, hava ve deniz araçları yardımıyla her türlü araç ve teçhizatla kurtarma birimleri yardımıyla aranması, kurtarılması ve afet bölgesinden güvenli bölgeye çıkarılması hizmetidir (Kutluk, 2011). Çöken yapılar başta olmak üzere herhangi bir yapıda mahsur kalanların aranması, yerlerinin tespit edilmesi bulundukları alandan kurtarılması için yürütülen çalışmaların tümü kentsel arama kurtarma (KAK) operasyonları olarak adlandırılmaktadır (Danışan ve Eren,2024). Herhangi bir tehlike oluştuğunda veya herhangi bir yerde afet meydana geldiğinde, acil olarak yürütülecek en önemli çalışmalar haberleşme, ulaşım, arama kurtarma faaliyetleri ve sağlık hizmetleri gelmektedir. Bu faaliyetler AFAD (İçişleri Bakanlığı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı), İtfaiye teşkilatları, Sağlık Bakanlığı, Emniyet Müdürlüğü, Kızılay, TSK (Türk Silahlı Kuvvetleri) Arama Kurtarma Ekipleri gibi kamu kuruluşlarının yanında, AKUT (Arama Kurtarma Derneği), üniversite toplulukları ve Bursa NAK (Nilüfer Arama Kurtarma) Arama Kurtarma gibi sivil örgütler tarafından da icra edilebilir (Seğmenoğlu, 2013).

Türkiye'de meydana gelen afetlerde koordinasyonu AFAD yürütmektedir. Kurumun 2019-2023 Stratejik Plan'ına göre 706 merkez teşkilatı, 5 bin 348 de taşra teşkilatı olmak üzere 6 binden fazla personeli bulunmaktadır. AFAD 2023 yılında 100 bin gönüllüye afet eğitimi vermiştir. AFAD, herhangi bir afete, anında mobilize olup müdahale etme kapasitesine sahiptir. AFAD'ın dışında farklı kamu kurumlarının da arama-kurtarma ekipleri bulunmaktadır. Türkiye Taş Kömürü Kurumunun 500 personeli, Jandarma'nın 17 ilde 23 profesyonel timi, 320 binden

fazla itfaiyeci, İHH (İnsan Hak ve Hürriyetleri ve İnsani Yardım Vakfı)'nın 1905 personeli, AKUT'un ise 2 bine yakın personeli bulunmaktadır (AKUT,2024).

2. BİBLİYOMETRİK ANALİZ

Günümüzde bilgi teknolojilerine kolay ve ucuz ulaşılması bilgi miktarını artırmıştır. Ancak bu verilerin yığın olarak kalmaması için ayıklanması, işlenmesi ve kullanılır hale getirilmesi büyük önem taşımaktadır. "Bu nedenle veri ile yığınsal olarak çalışmaktansa verileri sınıflandırmak onları daha iyi analiz etme ve ihtiyaç duyulan doğru, güvenilir ve yeterli bilgiye ulaşma imkânı tanımaktadır. Bu amaçla kullanılabilecek yöntemlerden biri de bibliyometrik analizdir. Bibliyometrik çalışmalar, bir bilim dalıyla ilgili mevcut alan yazınındaki çalışmaların mevcut durumunu, yönelimini ve gelişimini ortaya koyan çalışmalardır" (Zeren ve Kaya, 2020).

"Bibliyometri kavramını ilk olarak Pritchard (1969), "matematiksel ve istatistiksel yöntemlerin bilimsel iletişim ortamlarına uygulanması" şeklinde tanımlamıştır. Bibliyometri, akademik çalışmaların farklı unsurlarının sayısal analizler ve istatistikler yardımıyla incelenmesi ile ilgilenmektedir. Nicel bir araştırma tekniği olan bibliyometrik analizler, keşfedici veya tanımlayıcı çalışmalar olarak değerlendirilmektedir" (Elmas, 2021).

Bibliyometrik analiz bilimsel bilgi paylaşım araçlarının (yayınlar, belgeler, çalışmalar, vb.) konu, yazar, atıf alan yazar, atıf yapılan kaynaklar, yayın yapan kuruluşlar gibi verilerinin istatistiksel olarak incelenmesi ve elde edilen sonuçlar doğrultusunda araştırma konusuna dair genel yapının ortaya çıkarılmasını, nicelik ve nitelik bakımından performansının değerlendirilmesini amaçlamaktadır. Bibliyometrik analiz bu amaçlar doğrultusunda farklı kullanıcılar tarafından farklı alanlarda kullanılmaktadır (Güven, 2022).

Bibliyometrik analiz, bir araştırma alanını yansıtma, güçlü ve zayıf alanlarını belirleme konusunda önemli bir rol oynamaktadır. Bunun yanı sıra yazarların üretkenliklerini ve etkisini ölçmek için de kullanılır. Bibliyometrik analizin temel amacı alanın entelektüel gelişimini gözler önüne sermektir (Erdoğan,2020).

Birçok alanda bibliyometrik analiz gerçekleştirilmiştir. Özçınar (2017) hesaplamalı düşünme araştırmaları alanında, Demir (2018) antropoloji alanında, Ayaz ve Türkmen (2018) yöresel yiyecekler alanında bibliyometrik analiz yapmışlardır. Savrun ve Mutlu (2019) kent lojistiği alanında ISI Web of Science ve Scopus veri tabanlarının çevrimiçi versiyonlarından "city logistics" anahtar kelimesi ile çalışma başlıklarında aranan kitap makale ve konferans bildiri çalışmalarının bibliyometrik analizini yapmışlardır. Yeksan ve Akbaba (2019) sürdürülebilir

turizm alanında 3 farklı dergiden 288 tane makalenin SPSS paket programı yardımı ile bibliyometrik analizini yapmışlardır. Zeren ve Kaya (2020) dijital pazarlama alanında YÖKTEZ'de yayınlanan 334 tez için bibliyometrik analiz gerçekleştirmişleridir. Öztürk ve Kurutkan (2020) kalite yönetimi alanında, Murathan vd. (2020) fiziksel aktivite alanında, Tekin (2021) vd. ise tersine lojistik alanında Web of Science veri tabanından alınan 182 makalenin bibliyometrik analizini gerçekleştirmişlerdir. Doğan vd. (2021) liderlik tarzları alanında, Avcı ve Kurudayıoğlu (2022) Türkçe'de iki dillilik konusunda, Öçal (2023) konteyner taşımacılığı alanında, Eren ve Gündüz (2024) kent dirençliliği alanında YÖKTEZ'de yayınlanan 41 lisansüstü bitirme tezinin bibliyometrik analizini yapmışlardır. Literatür incelendiğinde arama-kurtarma konulu lisansüstü bitirme tezlerini kapsayan bibliyometrik analize rastlanmamıştır. Bu nedenle arama-kurtarma konulu bibliyometrik analizin literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

3. MATERYAL VE YÖNTEMLER

Araştırmada Türkiye'deki üniversitelerde 1997-2023 yılları arasında arama-kurtarma kavramına ilişkin yapılmış olan lisansüstü bitirme tezlerinin tamamının Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi Elektronik Arşivi'nde (YÖKTEZ) doğru ve eksiksiz bir şekilde kayıtlı olduğu varsayılmaktadır. Bu varsayımın 1997'den itibaren alınmasının sebebi ise, konuyla ilgili YÖKTEZ' deki ilk tezin bu yıla ait olmasıdır. Araştırma verileri 25.01.2024 ile 30.01.2024 tarihleri arasında toplanmıştır. Veri toplama tarihinden sonra yayınlanmış tezler çalışmaya dahil değildir. YÖKTEZ detaylı tarama yönteminin özet kısmına "arama-kurtarma" yazılarak yapılan arama sonucunda 263 adet teze ulaşılmıştır. Bu tezlerin özet kısımları incelenerek konuyla ilgisi olmadığı düşünülen 33 tez araştırma dışında bırakılmıştır. Kalan 230 tez direkt arama-kurtarma ile ilgisi olmasa da dolaylı yoldan arama-kurtarma ile ilgilidir. Örneğin bazı çalışmalar İHA (insansız hava aracı) geliştirmeye yöneliktir. Bu çalışmalarda İHA'ların arama kurtarmada kullanıldığından bahsedildiği ve kullanım yerlerinden birisi de arama kurtarma çalışmaları olduğu için çalışma kapsamına alınmıştır. Bu 230 tezin araştırma sorusuna cevap bulabileceğimiz tezin yılı, türü, üniversitesi, ana bilim dalı, enstitüsü, danışman unvanı, araştırma yöntemi, anahtar kelimeleri, alıntılanma sayısı gibi bilgiler EXCEL' e aktarılmış grafikler ve tablolar yardımıyla görsel analizleri yapılmıştır.

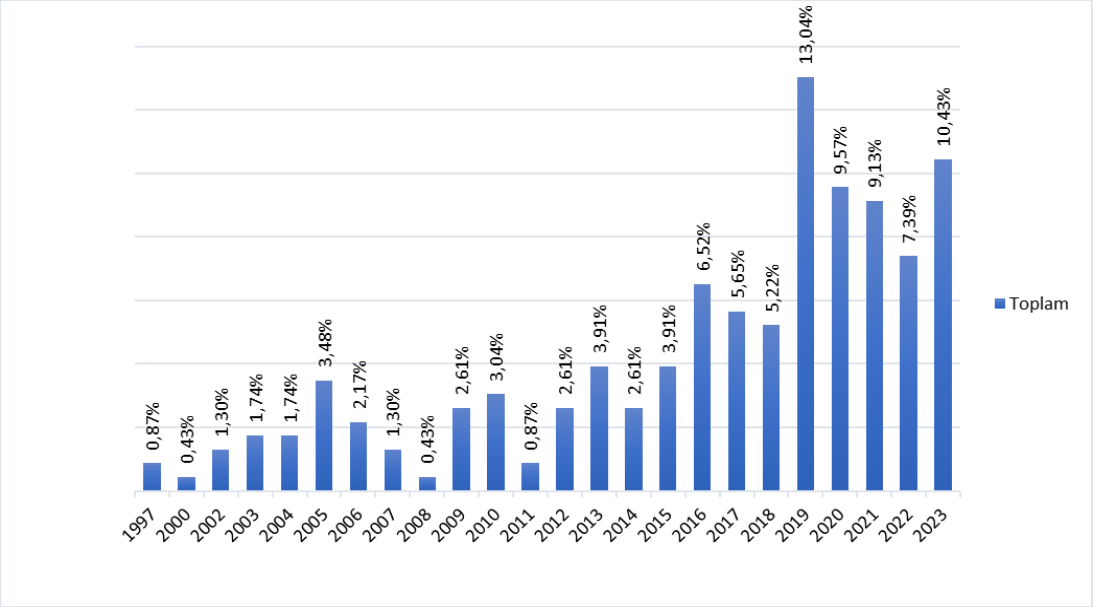
Çalışmanın amacı, "arama-kurtarma" konusunda yapılmış lisansüstü bitirme tezlerinin bibliyometrik analiz ile incelenip sonuçların yorumlanmasıdır. Çalışmada aşağıdaki sorunlara cevap verilmeye çalışılmıştır:

1. Lisansüstü bitirme tezleri yıllara göre nasıl dağılım göstermektedir?
2. Lisansüstü bitirme tezleri tez türüne göre nasıl dağılım göstermektedir?
3. Lisansüstü bitirme tezleri üniversitelere göre nasıl dağılım göstermektedir?
4. Lisansüstü bitirme tezleri ana bilim dalına göre nasıl dağılım göstermektedir?
5. Lisansüstü bitirme tezleri enstitüye göre nasıl dağılım göstermektedir?
6. Lisansüstü bitirme tezleri danışman unvanına göre nasıl dağılım göstermektedir?
7. Lisansüstü bitirme tezleri araştırma yöntemine göre nasıl dağılım göstermektedir?
8. Lisansüstü bitirme tezlerinin alıntılanma sayıları nasıl dağılım göstermektedir?
9. Lisansüstü bitirme tezlerinin kavram yoğunluk bulutu nasıldır?

4. BULGULAR VE TARTIŞMA

Çalışmanın bu bölümünde Türkiye'de "arama-kurtarma" konusunda yapılan ve YÖKTEZ'de yayınlanan lisansüstü bitirme tezlerinin bibliyometrik analiz sonuçlarına ve yorumlarına yer verilmiştir.

4.1. Lisansüstü Bitirme Tezlerinin Yıllara Göre Dağılımı

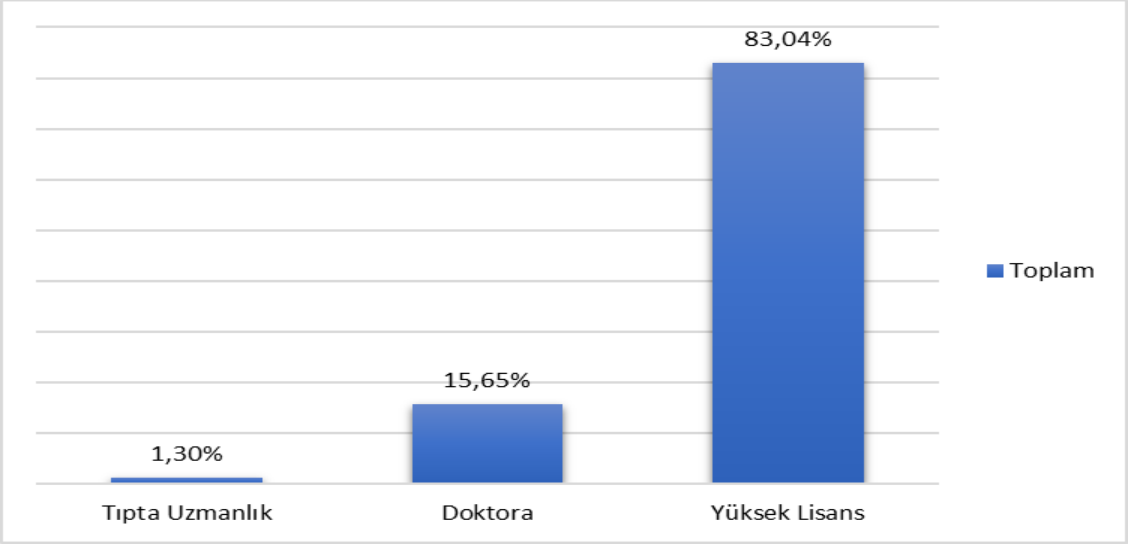
Şekil 1. Lisansüstü bitirme tezlerinin yıllara göre dağılımı

Şekil 1'de 1997-2023 yılları arasında Türkiye'de yayınlanan lisansüstü bitirme tezlerinin yıllara göre dağılımı yer almaktadır.

Dağılım incelendiğinde lisansüstü bitirme tezlerinin %13'ünün 2019, %10,43'ünün 2023 yılında yayınlandığı görülmektedir. Ayrıca 2000 ve 2008 yıllarında ise %0.43'lük kısmının yayınlandığı görülmüştür. Dağılım incelendiğinde son dönemlerde artan afetler ile çalışma sayısındaki artış arasında doğru orantı olduğu düşünülmektedir. 2020 Elazığ depremi, 2020 İzmir depremi, 2023 Kahramanmaraş depremi bu afetlere örnek olarak verilebilir.

4.2. Lisansüstü Bitirme Tezlerinin Türüne Göre Dağılımı

Araştırmanın arama kriterine uygun üç türde tez bulunmaktadır. Şekil 2'de tez türüne göre dağılımı yer almaktadır.

Şekil 2. Lisansüstü bitirme tezlerinin türüne göre dağılımı

İncelenen lisansüstü bitirme tezlerinin %83'lük kısmının yüksek lisans tezi, %15,65'lik kısmının doktora tezi ve geriye kalan %1,3'lük kısmının ise tıpta uzmanlık tezi olduğu gözlemlenmiştir.

4.3. Lisansüstü Bitirme Tezlerinin Üniversiteye Göre Dağılımı

Tablo 1'de incelenen tezlere ait her üniversitede ne kadar tez yayınlandığına dair dağılım verilmiştir.

Üniversitelere göre dağılım incelendiğinde %13,5'i İstanbul Teknik Üniversitesi'nde (n=31) yayınlanmıştır. İstanbul Teknik Üniversitesi'ni takip eden ve %6'lık bir paya sahip olan

Orta Doğu Teknik Üniversitesi (n=14) ve yine %6'lık bir paya sahip olan Yıldız Teknik Üniversitesi (n=14)' dir.

Tablo 1. Lisansüstü Bitirme Tezlerinin Ana Bilim Dalına Göre Dağılımı

"ANA BİLİM DALI	n	%
Bilgisayar Mühendisliği	28	12,174
Elektrik-Elektronik Mühendisliği	25	10,870
Mekatronik Mühendisliği	20	8,696
Makine Mühendisliği	15	6,522
Endüstri Mühendisliği	14	6,087
Afet Yönetimi	6	2,609
İş Sağlığı ve Güvenliği	4	1,739
Elektronik ve Haberleşme Mühendisliği	4	1,739
Geomatik Mühendisliği	4	1,739
İşletme	4	1,739
Şehir ve Bölge Planlama	3	1,304
Savunma Teknolojileri	3	1,304
Jeodezi ve Coğrafi Bilgi Sistemleri	3	1,304
Kamu Yönetimi	3	1,304
Harita Mühendisliği	3	1,304
Deniz Ulaştırma İşletme Mühendisliği	3	1,304
Sosyoloji	3	1,304
Kontrol ve Otomasyon Mühendisliği	3	1,304
İnşaat Mühendisliği	2	0,870
Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler	2	0,870
Doğal Afetlerin Risk Yönetimi	2	0,870
Sosyal Hizmet	2	0,870
Afet Eğitimi ve Yönetimi	2	0,870
Beden Eğitimi ve Spor	2	0,870
Elektrik ve Bilgisayar Mühendisliği	2	0,870
Uçak ve Uzay Mühendisliği	2	0,870
Acil Tıp	2	0,870
Kazaların Çevresel ve Teknik Araştırması	2	0,870
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	2	0,870
Deniz Ulaştırma Mühendisliği	2	0,870
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	2	0,870
Uzay Bilimleri	2	0,870
İleri Teknolojiler	1	0,435
İletişim Sanatları	1	0,435
Adli Bilimler	1	0,435

İletişim Sistemleri	1	0,435
Afetlerde Sağlık Yönetimi	1	0,435
İletişim Bilimleri	1	0,435
Akıllı Mühendislik Sistemleri	1	0,435
Havacılık Elektrik ve Elektroniği	1	0,435
Yönetim ve Organizasyon	1	0,435
Yöneylem Araştırması	1	0,435
Bilişim Sistemleri	1	0,435
Akıllı Ulaşım Sistemleri ve Teknolojileri	1	0,435
Bilişsel Bilim	1	0,435
Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisliği	1	0,435
Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri	1	0,435
Jeoloji Mühendisliği	1	0,435
Deniz İşletmeciliği	1	0,435
Kentsel Sistemler ve Ulaştırma Yönetimi	1	0,435
Deprem Mühendisliği	1	0,435
Modelleme ve Simülasyon	1	0,435
Disiplinler Arası Sosyal Psikoloji	1	0,435
Mütercim Tercümanlık	1	0,435
Elektronik Bilgisayar Eğitimi	1	0,435
Psikiyatri	1	0,435
Enerji Mühendisliği	1	0,435
Psikoloji	1	0,435
Halk Sağlığı	1	0,435
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	1	0,435
Halkla İlişkiler ve Tanıtım	1	0,435
Sistem ve Kontrol Mühendisliği	1	0,435
Havacılık Bilimi ve Teknolojileri	1	0,435
Sivil Havacılık	1	0,435
Bilişim Uygulamaları	1	0,435
Spor Sağlık Bilimleri	1	0,435
Çeviribilim	1	0,435
Spor Yöneticiliği	1	0,435
Disiplinler Arası Afet Yönetimi	1	0,435
Tedarik Zinciri Yönetimi ve Lojistik Yönetimi	1	0,435
Endüstri Mühendisliği ve Operasyon Yönetimi	1	0,435
Toplam Kalite Yönetimi	1	0,435
Halk Sağlığı Hemşireliği	1	0,435
Trafik Planlaması ve Uygulaması	1	0,435
Bilim ve Teknoloji Politikası Çalışmaları	1	0,435

Uçak Mühendisliği	1	0,435
Deniz İşletmeleri Yönetimi	1	0,435
Uluslararası Bilgisayar	1	0,435
Giyim Endüstrisi ve Giyim Sanatları	1	0,435
Uluslararası İlişkiler	1	0,435
Coğrafya	1	0,435
Uluslararası Ticaret ve Lojistik	1	0,435
Harekat Araştırması	1	0,435
Uzaktan Algılama ve Coğrafi Bilgi Sistemleri	1	0,435
Elektrik Mühendisliği	1	0,435
Yönetim Bilişim Sistemleri”	1	0,435
Toplam	**230**	**100,00**

4.4. Lisansüstü Bitirme Tezlerinin Anabilim Dalına Göre Dağılımı

Araştırma sonucunda 86 farklı ana bilim dalı gözlemlenmiştir. Bu doğrultuda ana bilim dalına göre lisansüstü bitirme tezlerinin dağılımı Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2. Lisansüstü Bitirme Tezlerinin Ana Bilim Dalına Göre Dağılımı

“ANA BİLİM DALI	**n**	**%**
Bilgisayar Mühendisliği	28	12,174
Elektrik-Elektronik Mühendisliği	25	10,870
Mekatronik Mühendisliği	20	8,696
Makine Mühendisliği	15	6,522
Endüstri Mühendisliği	14	6,087
Afet Yönetimi	6	2,609
İş Sağlığı ve Güvenliği	4	1,739
Elektronik ve Haberleşme Mühendisliği	4	1,739
Geomatik Mühendisliği	4	1,739
İşletme	4	1,739
Şehir ve Bölge Planlama	3	1,304
Savunma Teknolojileri	3	1,304
Jeodezi ve Coğrafi Bilgi Sistemleri	3	1,304
Kamu Yönetimi	3	1,304
Harita Mühendisliği	3	1,304
Deniz Ulaştırma İşletme Mühendisliği	3	1,304
Sosyoloji	3	1,304
Kontrol ve Otomasyon Mühendisliği	3	1,304
İnşaat Mühendisliği	2	0,870

Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler	2	0,870
Doğal Afetlerin Risk Yönetimi	2	0,870
Sosyal Hizmet	2	0,870
Afet Eğitimi ve Yönetimi	2	0,870
Beden Eğitimi ve Spor	2	0,870
Elektrik ve Bilgisayar Mühendisliği	2	0,870
Uçak ve Uzay Mühendisliği	2	0,870
Acil Tıp	2	0,870
Kazaların Çevresel ve Teknik Araştırması	2	0,870
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	2	0,870
Deniz Ulaştırma Mühendisliği	2	0,870
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	2	0,870
Uzay Bilimleri	2	0,870
İleri Teknolojiler	1	0,435
İletişim Sanatları	1	0,435
Adli Bilimler	1	0,435
İletişim Sistemleri	1	0,435
Afetlerde Sağlık Yönetimi	1	0,435
İletişim Bilimleri	1	0,435
Akıllı Mühendislik Sistemleri	1	0,435
Havacılık Elektrik ve Elektroniği	1	0,435
Yönetim ve Organizasyon	1	0,435
Yöneylem Araştırması	1	0,435
Bilişim Sistemleri	1	0,435
Akıllı Ulaşım Sistemleri ve Teknolojileri	1	0,435
Bilişsel Bilim	1	0,435
Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisliği	1	0,435
Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri	1	0,435
Jeoloji Mühendisliği	1	0,435
Deniz İşletmeciliği	1	0,435
Kentsel Sistemler ve Ulaştırma Yönetimi	1	0,435
Deprem Mühendisliği	1	0,435
Modelleme ve Simülasyon	1	0,435
Disiplinler Arası Sosyal Psikoloji	1	0,435
Mütercim Tercümanlık	1	0,435
Elektronik Bilgisayar Eğitimi	1	0,435
Psikiyatri	1	0,435
Enerji Mühendisliği	1	0,435
Psikoloji	1	0,435
Halk Sağlığı	1	0,435

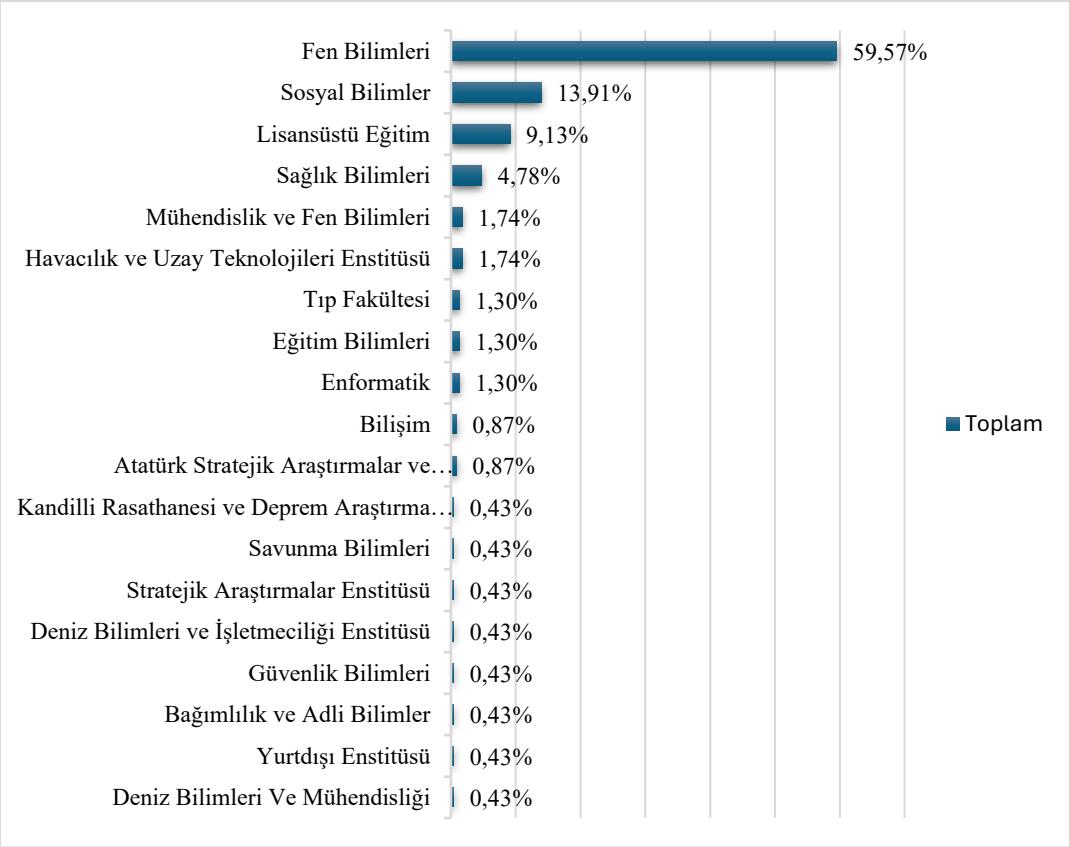
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	1	0,435
Halkla İlişkiler ve Tanıtım	1	0,435
Sistem ve Kontrol Mühendisliği	1	0,435
Havacılık Bilimi ve Teknolojileri	1	0,435
Sivil Havacılık	1	0,435
Bilişim Uygulamaları	1	0,435
Spor Sağlık Bilimleri	1	0,435
Çeviribilim	1	0,435
Spor Yöneticiliği	1	0,435
Disiplinler Arası Afet Yönetimi	1	0,435
Tedarik Zinciri Yönetimi ve Lojistik Yönetimi	1	0,435
Endüstri Mühendisliği ve Operasyon Yönetimi	1	0,435
Toplam Kalite Yönetimi	1	0,435
Halk Sağlığı Hemşireliği	1	0,435
Trafik Planlaması ve Uygulaması	1	0,435
Bilim ve Teknoloji Politikası Çalışmaları	1	0,435
Uçak Mühendisliği	1	0,435
Deniz İşletmeleri Yönetimi	1	0,435
Uluslararası Bilgisayar	1	0,435
Giyim Endüstrisi ve Giyim Sanatları	1	0,435
Uluslararası İlişkiler	1	0,435
Coğrafya	1	0,435
Uluslararası Ticaret ve Lojistik	1	0,435
Harekat Araştırması	1	0,435
Uzaktan Algılama ve Coğrafi Bilgi Sistemleri	1	0,435
Elektrik Mühendisliği	1	0,435
Yönetim Bilişim Sistemleri”	1	0,435
Toplam	**230**	**100,00**

Ana bilim dalına göre dağılım incelendiğinde lisansüstü bitirme tezlerinin %12’lik kısmı Bilgisayar Mühendisliği Ana Bilim Dalında (n=28) gerçekleşmişken, %10,87’lik kısmı ise Elektrik-Elektronik Mühendisliği Ana Bilim Dalında (n=25) gerçekleşmiştir. Bu iki bölümün yüksek çıkmasının sebebi çalışmaların çoğunlukla İHA konusunda yoğunlaşmasından kaynaklanmaktadır. İHA’ lar hem yazılım hem de elektrik-elektronik çalışmalar içerdiğinden arama kurtarma konusunda yazılan lisansüstü bitirme tezlerinin büyük çoğunluğunun bu iki bölümde yazıldığı gözlemlenmiştir. Örneğin; Tosun (2023) bilgisayar mühendisliği bölümünde yazmış olduğu doktora tezinde İHA kullanılarak oluşturulan kablosuz ve tasarsız ağların k-bağlılığı onaracak bir algoritma geliştirmiştir. Usta (2022) elektrik elektronik bölümünde yazmış

olduğu yüksek lisans tezinde İHA'lardan alınan görüntüdeki araçların ve yayaların yerlerini derin öğrenme yöntemiyle tespit edilmesini sağlayan bir yöntem geliştirmiştir.

4.5. Lisansüstü Bitirme Tezlerinin Enstitüye Göre Dağılımı

Araştırma kapsamındaki lisansüstü bitirme tezlerinin enstitüye göre dağılımı Şekil 3'te yer almaktadır. Toplamda 38 farklı enstitü yer almaktadır.

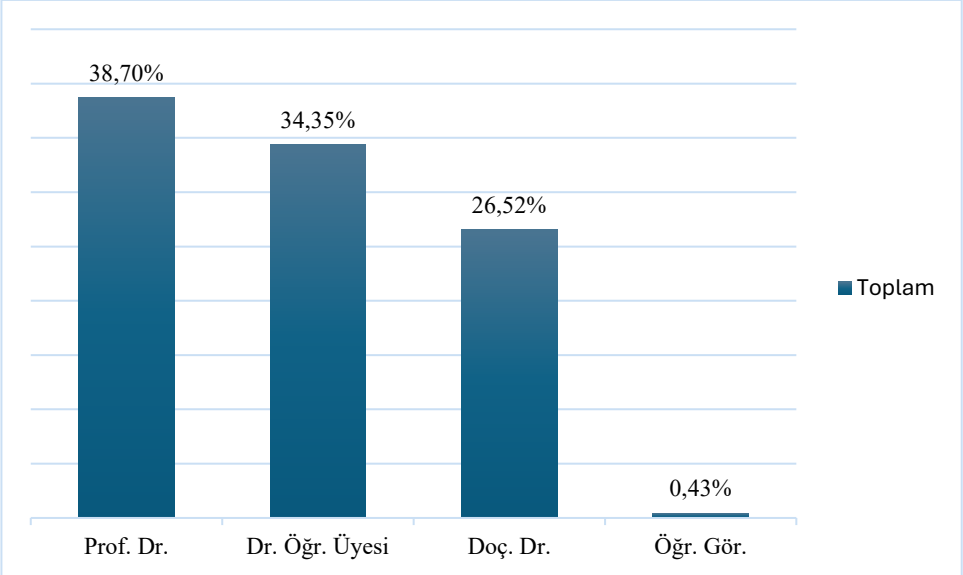

Şekil 3. Lisansüstü bitirme tezlerinin enstitüye göre dağılımı

Dağılım incelendiğinde lisansüstü bitirme tezlerinin %59,6'lık kısmı fen bilimleri enstitüsünde yayınlanmıştır. Fen bilimleri enstitüsünden sonra en fazla yayın yapan enstitü ise yaklaşık %14'lük kısımla sosyal bilimler enstitüsüdür.

4.6. Lisansüstü Bitirme Tezlerinin Danışman Unvanına Göre Dağılımı

Araştırma kapsamında yayınlanan lisansüstü bitirme tezlerinin danışman unvanına göre dağılımı Şekil 4'te yer almaktadır.

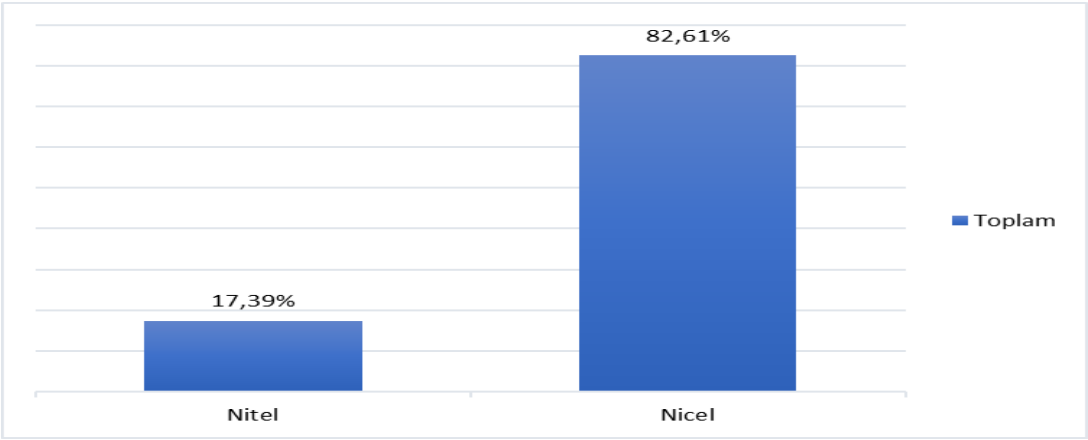

Şekil 4. Lisansüstü bitirme tezlerinin danışman unvanına göre dağılımı

Danışman unvanına göre dağılım incelendiğinde %38,7'sinin danışmanının Profesör Doktor olduğu tespit edilmiştir. %0,4'nün yani en az tez danışman unvanının ise Öğretim Görevlisi olduğu tespit edilmiştir.

4.7. Lisansüstü Bitirme Tezlerinin Araştırma Yöntemine Göre Dağılımı

Araştırma yöntemi nicel ve nitel olarak ikiye ayrılmıştır ve araştırma yöntemi türüne göre tezlerin *dağılımı Şekil 5'te verilmiştir.*

Şekil 5. Lisansüstü bitirme tezlerinin danışman araştırma yöntemine göre dağılımı

Araştırma kapsamındaki lisansüstü bitirme tezlerinin %82,6'sının nicel araştırma yöntemi kullanılarak yazıldığı gözlenmiştir. Bu nicel araştırma yöntemlerinin büyük bir çoğunluğu ise İHA' ların yazılım bileşeni ile ilgili olduğu gözlemlenmiştir. Yine diğer bir yöntem ise İHA' ların elektrik-elektronik bileşeni ile ilgili olduğu gözlemlenmiştir. Herekoğlu (2019) yüksek lisans tez çalışmasında arama kurtarma çalışmalarında karşılaşılan ve önemli sorunlardan

biri olan hedefin tespit edilmesi probleminin öneminden bahsederek çözüm yöntemlerini anlatmıştır. Kendisi de çözüm yöntemlerinden biri olan İHA ve radyo sinyallerinden yola çıkarak bir konum tespit yöntemi geliştirmiştir. Othman (2023) doktora tez çalışmasında Covid-19 gibi bulaşıcı hastalıkların yayılmasını önlemek için iki yöntem geliştirmiştir. İlki bilgisayar görüşü ile donatılmış dronlar aracılığı ile sosyal mesafenin korunup korunmadığını tespit etmektir. İkincisi ise İHA'lar yardımıyla halka açık alanlarda insanların maske takıp takmadığını tespit etmektir. İki yöntemi de test etmiş ve doğru tespitte bulunduğunu gözlemlemiştir. Aşçı (2024) doktora tez çalışasında afet anında iletişim kurulan ağların bağlı kalma problemine değinmiştir. Dronlar ile k-bağlı ağın oluşturulması ve yenilenmesi için matematiksel bir model geliştirmiş ve çözümü için tamsayılı programlama gibi algoritmalar geliştirmiştir.

4.8. Lisansüstü Bitirme Tezlerinin Alıntılanma Sayılarına Göre Dağılımı

Çalışmaya dahil edilen lisansüstü bitirme tezlerinin alıntılanma sayıları tek tek "Google Akademik" aracılığı ile incelenmiştir. Alıntılanma yapılmamış olan tezler ve alıntılanma sayısı 5'ten düşük olan tezler analiz tablosunda yer almamaktadır.

Tablo 3. Çalışma Adı ve Yazar Adına Göre Alıntılanma Sayısı

ÇALIŞMA ADI	YAZAR ADI	ALINTILANMA SAYISI
Afet alanında çalışan profesyonellerin psikolojik dayanıklılık ve ikincil travmatik stres düzeylerinin incelenmesi	Melis Erdener	45
Locating search and rescue stattions in the Aegean and Western Mediterranean regions of Turkey	Mahmut Melih Başdemir	30
İnsani yardım çalışanlarının yardım arama davranışına ilişkin bir inceleme: 'Psikolojik belirtiler, psikolojik sağlamlık ve sosyal destek algısı'	Eylen Şavur	24
A learning based algorithm for drone routing	Umut Ermağan	22
Farklı insansız hava araçları ile elde edilen görüntülerin otomatik fotogrametrik yöntemlerle değerlendirilmesi ve doğruluk analizi	Deniz Bilge Kılınçoğlu	20
Deprem karekterine göre deprem kültürü ve farkındalık çalışmaları	Mehmet Yolcu	19
Afette rehber çevirmenlik	Rana Kahraman	18
Exact solution methodologies for the p-center problem under single and multiple allocation strategies	Hatice Çalık	16

Gönüllü sağlık örgütlerinde çatışma ve çatışma yönetimi: Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi'ne yönelik bir uygulama	Elvan Melek Ertürk	16
Doğa sporlarında ve arama kurtarmada liderlik becerilerinin incelenmesi	Burak Gürer	15
Türk Silahlı Kuvvetleri arama kurtarma timlerinin yerleşiminin yeniden düzenlenmesi	Akif Açıkgöz	13
Afetlerde yardım çalışanlarının travma sonrası stres bozukluğu, benlik saygısı, algıladıkları sosyal destek ve yardım arama davranışları açısından değerlendirilmesi	Yeşim Ünal Kılıç	13
Acil durum haberleşmesinde kullanılan el telsizinin çok ölçütlü karar verme yöntemleri ile seçilmesi	Atiye Zeynep Kütükcü	11
İzmir Büyükşehir Belediyesi itfaiye çalışanlarının iş doyumu ve tükenmişlik düzeylerinin analizi	Zeynep Sarıtaş	11
Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nın afetlere hazırlık durumunun değerlendirilmesi	Mustafa Oğuz Adıgüzel	11
Aktörün sosyal ağ düzeneğindeki konumu ve lider-üye etkileşimi: Gruplaşmalar, güç, etkileşimler ve motivasyon	Çağdaş Akif Kahraman	10
Local administrations and disaster risk management in Turkey	Gülcan Ulutürk	10
İtfaiyecilerin fiziksel uygunluk parametrelerinin belirlenmesi	Birgül Arslanoğlu	9
İnsansız hava araçlarında çok bantlı kamera entegrasyonu ve tarımsal uygulamaları	Osman Villi	9
GIS-based search theory application for search and rescue planning	Emrah Söylemez	7
Gelişen uzay sistemleri, uydu teknolojileri ve TSK'da askeri uydu kullanımının incelenmesi	Utkan Vardar	7
Türkiye'de meydana gelen deprem afetlerinde sunulan hizmetlerin değerlendirilmesi (1999-2020): Nitel bir araştırma	Galip Usta	6
Development of a road map and emergency help and detection system for disaster search and rescue operations	İlker Yoncacı	6

Afet ve acil durum yönetiminde itfaiyenin rolü ve yeri	Halil Taşkın	6
Yerel yönetimlerde itfaiyenin rolü	Mehmet Emin Koçan	5
Afet yönetişiminde işbirliği ağlarının önemi: Kocaeli örneği	Ömer Yavuz	5
Türkiye uydu haberleşme sistemlerindeki gelişmeler ve GPS uygulamaları	Murat Topcu	5
İstanbul itfaiyesi, itfaiyenin sorunları ve çözüm yolları	Recep Ay	5

Tablo 3'e bakıldığında en çok atıf alan yazar "Afet alanında çalışan profesyonellerin psikolojik dayanıklılık ve ikincil travmatik stres düzeylerinin incelenmesi" isimli çalışması ile Melis Erdener'dir. Erdener (2019) çalışmasında, afet alanında çalışanların psikolojik dayanıklılıklarını ve ikincil travmatik stres düzeylerini incelemiştir. Bunun için iki tür ölçek kullanmıştır. 190 kişiye bu ölçekleri uygulayarak verileri toplamış ve SPSS 20 ile analizlerini gerçekleştirmiştir. İkinci en çok atıf alan yazar ise "Locating search and rescue stattions in the Aegean and Western Mediterranean regions of Turkey" isimli çalışması ile Mahmut Melih Başdemir'dir. Başdemir (2000) çalışmasında, Türkiye'nin Ege ve Batı Akdeniz bölgelerindeki arama kurtarma istasyonlarının yetersiz olduğunu düşünerek yeni arama kurtarma istasyonları için optimum konum bulmayı amaçlamıştır. Çeşitli modeller oluşturulmuş ve bu modeller optimizasyon yazılımı ile kodlanıp çözülmüştür.

4.9. Lisansüstü Bitirme Tezlerinin Kavram Yoğunluk Bulutu

Türkiye'deki üniversitelerde "arama-kurtarma" konusuyla ilgili yapılan lisansüstü bitirme tez çalışmalarının kavram yoğunluk bulutuna Şekil 6'da yer verilmiştir.

Anahtar kelimelerde "arama, kurtarma, arama-kurtarma, afet, afet yönetimi, İHA" kelimeleri sıklıkla yer almaktadır.

Şekil 6. Lisansüstü bitirme tez çalışmalarının kavram yoğunluk bulutu

SONUÇ

Bu çalışmada arama-kurtarma konusu ile ilgili yapılan YÖKTEZ'de yayınlanmış olan 263 tez incelenmiştir. Bu çalışmalardan ilki 1997 yılına aittir. Çalışma verileri 25.01.2024 ile 30.01.2024 tarihleri arasında toplandığından yayınlanan son tez 2023 yılına aittir. Bu nedenle 1997-2023 aralığında yapılan arama-kurtarma ile ilgili yapılan tezlerden konuyla ilgili olan 230 tanesi çalışmaya dahil edilmiştir. Arama-kurtarma konusuyla ilgili en çok tez 2019 yılında yayınlanmıştır. 2016 yılından sonra konuyla ilgili yayınların artış gösterdiği gözlemlenmiştir. Bu artışın nedenlerinden birinin 2016 Elâzığ depreminin olduğu düşünülmektedir. Çünkü o sene olan 6.8 büyüklüğündeki deprem çokça can ve mal kaybıyla sonuçlanmıştır. Elâzığ depreminden çok önce olan ve çok fazla ölüme ve hasara neden olan 1999 Gölcük depreminden sonra bu konuda yayınların ve çalışmaların hızla artış göstermesi beklenirdi. Ancak o dönemde yapılan yayın sayıları oldukça düşüktür. Bunun nedeni ise afet yönetimi Türkiye'de halen yeterince önemsenmemekte ve gereken ilgiyi görmemektedir. Diğer bir araştırma bulgusu ise en çok yayın İstanbul Teknik Üniversitesinde yazılmıştır. Bu konuda en çok yayın yapan bölüm ise bilgisayar mühendisliği ana bilim dalı, enstitü ise fen bilimleri enstitüsüdür. Nedeni ise insansız hava araçların arama-kurtarma da dahil son zamanlarda her alanda kullanılmaya başlaması ve bu konunun bilişim ve yazılım ile doğrudan ilgili olmasıdır. Bu konuda yazılan tezlerin büyük çoğunun danışmanlarının profesör doktor olduğu ve büyük çoğunda nicel araştırma yöntemi kullanıldığı gözlemlenmiştir. Bu nicel yöntemlerin büyük çoğunluğunun yazılım bileşenlerinden oluştuğu gözlenmiştir. Tezlerde en fazla karşılaşılan anahtar kelimeler "arama, kurtarma, arama-kurtarma, afet, afet yönetimi, İHA" kelimeleridir. Arama, kurtarma, arama-kurtarma, afet, afet yönetimi kelimeleri konuyla doğrudan ilgilidir. Ancak İHA anahtar kelimesine sıkça rastlanması, bu konuda yapılan en çok tezin bilgisayar mühendisliği bölümünde yapılmış olmasıyla alakalıdır.

Şencan (2024), "Afet Yönetimi ve Afet İletişimi" konusunda yaptığı bibliyometrik analizler sonucunda en çok makalenin 2023 yılında yazıldığı sonucuna varmıştır. Yöntem olarak en fazla nitel araştırma yönteminin kullanıldığı ve en fazla tezin sosyal bilimler enstitüsünde yazıldığı sonuçlarına ulaşmıştır. "Arama-kurtarma" konusu "Afet Yönetimi" konusunun alt başlığı olmasına rağmen sonuçlar çok farklıdır. Bu nedenle çalışmanın literatüre katkısı oldukça önemlidir.

Çalışmanın konuyla ilgili yayın eksiğini tamamlaması ve bu konuda yapılacak lisansüstü bitirme tezlerine destek olması hedeflenmiştir. Çalışmanın kapsamı sadece YÖKTEZ' de yayınlanan tezler olduğundan çalışma kısıtlı bir yayınla gerçekleştirilmiştir. Bundan sonra yapılacak çalışmalarda bu konuda yazılmış kitaplar, popüler bilim dergileri, TR Dizin gibi veri tabanları da dahil edilerek çalışmanın kapsamı genişletilebilir.

KAYNAKÇA

AFAD (2024). Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğü. https://www.afad.gov.tr/aciklamali-afet-yonetimi-terimleri-sozlugu, 10.04.2024.

Akdaş, E. (2023). Afet Yönetiminde Arama-Kurtarma ve Psikososyal Destek Ekiplerinin Atanması. Kırıkkale Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. Kırıkkale.

AKUT (2024). https://www.akut.org.tr/ekipler, 10.04.2024.

Al, U. ve Coştur, R. (2007). Türk Psikoloji Dergisi'nin Bibliyometrik Profili. Türk Kütüphaneciliği, 21(2), 142-163.

Aşçı, M. (2024). K-Bağlılık Problemine Yeni Yaklaşımlar ve Drone Ağları Üzerindeki Uygulamaları. Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. İzmir.

Avcı, M. ve Kurudayıoğlu, M. (2022). Türkçede İki Dillilik Çalışmalarının Bibliyometrik Analizi. Ana Dili Eğitimi Dergisi, 10(1), 252-265.

Ayaz, N. ve Türkmen, B. M. (2018). Yöresel Yiyecekleri Konu Alan Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi. Gastroia: Journal of Gastronomy and Travel Research, 2(1), 22-38.

Basdemir, M. M. (2000). Locating search and rescue stations in the Aegean and western Mediterranean regions of Turkey. Air Force Institute of Technology (AFIT) Endüstri Mühendisliği Ana Bilim Dalı. Türkiye.

Danışan T. ve Eren T., "AFAD Akreditasyon Sistemi'ne Başvuru Yapan Bir Kuruluşta Kentsel Arama Kurtarma Ekibi için Personel Seçimi", Politeknik Dergisi, 27(6): 2161-2171, (2024).

Demir, E. (2018). Antropoloji Alanındaki Yayınların Bibliyometrik Analizi. Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 11(2), 1512-1527.

Demirci, A. ve Karakuyu, M. (2004) Afet Yönetiminde Coğrafi Bilgi Teknolojilerinin Rolü. Doğu Coğrafya Dergisi 9(12), 67-101.

Doğan, T. G. B., Doğan, S., ve Aykan, E. (2021). Liderlik Tarzlarının Bibliyometrik Analizi. Erciyes Akademi, 35(1), 161-189.

Elmas, Ç. (2021). "Kadın ve Turizm" Konulu Çalışmaların Bibliyometrik Analiz Tekniği ile İncelenmesi. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Edirne.

Erdener, M. (2019). Afet alanında çalışan profesyonellerin psikolojik dayanıklılık ve ikincil travmatik stres düzeylerinin incelenmesi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.

Erdoğan, R. E. (2020). Mimarlıkta Sayısal Tasarım Araştırmalarının Bibliyometrik Yöntemlerle Analizi ve Haritalanması. Başkent Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. Ankara.

Eren, T. ve Gündüz, H. (2024). Kent Dirençliliği Konusunda Yapılan Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi. Resilience, 8(1), 73-82.

Güven, A. (2022). Eğitim Bilimleri Alanında Yapılan Akademik Özgürlük Konulu Çalışmaların Bibliyometrik Analizi. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Eskişehir.

Güven, E. ve Eren, T. (2023). İl afet risk azaltma planı çerçevesinde analitik ağ prosesi yöntemi ile kriter ağırlıklandırma: Kırıkkale ili için bir örnek. Afet ve Risk Dergisi, 6(2), 401-414.

Herekoğlu, Ö. (2019). Arama ve Kurtarma Uygulamaları İçin Otonom İnsansız Hava Araçları ile Radyo Kaynaklarının Konumunun Tespiti. İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.

Işık, Ö. vd. (2012). Afet Yönetimi ve Afet Odaklı Sağlık Hizmetleri. Okmeydanı Tıp Dergisi, 28(2), 82-123.

Kutluk, E. (2011). Afetlere müdahale için model önerisi: Muhtemel İstanbul depremi uygulaması, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Murathan, G., Murathan, F. ve Bozyılan, E. (2020). "Fiziksel Aktivite" Konulu Tezlerin Bibliyometrik Analizi (2002-2019). Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 14(2), 158-167.

Othman, N. A. (2023). An Efficient Intelligent UAV for Human Action Monitoring in Smart Cities Environment. Fırat Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. Elazığ.

Öçal, B. (2023). Türkiye'de Konteyner Taşımacılığı Alanında Hazırlanan Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 22(85), 340-360.

Özçınar, H. (2017). Hesaplamalı Düşünme Araştırmalarının Bibliyometrik Analizi. Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama, 7(2), 149-171.

Öztürk, N. ve Kurutkan, M. N. (2020). Kalite Yönetiminin Bibliyometrik Analiz Yöntemi ile İncelenmesi. Journal of Innovative Healthcare Practices, 1(1), 1-13.

Savrun, B. ve Mutlu, H. M. (2019). Kent Lojistiği Üzerine Bibliyometrik Analiz. Kent Akademisi, 12(2), 364-386.

Seğmenoğlu, M. (2013). Arama Kurtarma Sistemleri İçin Personel Alım Sürecinin Tasarlanması. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Şencan, A. (2024). Afet Yönetimi ve Afet İletişimi Konusunda Yazılmış Makale ve Tezlerin Bibliyometrik Analizi. Kocaeli Üniversitesi İletişim Fakültesi Araştırma Dergisi, 1(Özel Sayı), 35-53.

Tekin, M., Öztürk, D. ve Bahar, İ. (2021). Tersine Lojistiğin Bibliyometrik Analizi. Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 13(3), 87-100.

Tercan, B. (2018). Türkiye'de afet politikaları ve kentsel dönüşüm. Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi, 3(5), 63-74.

Tosun, M. (2023). k-Bağlılık Algoritmaları Ve Ağlar Üzerindeki Uygulamaları. Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. İzmir.

Türkoğlu H. (2014). Afete Dirençli Şehir Planlama ve Yapılaşma, İSMEP Rehber Kitaplar Beyaz Gemi Sosyal Proje Ajansı. https://www.ipkb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/10/ISMEP3_AfeteDirenC3A7liC59EehirPlanlama26YapC4B1laC59Fma-1.pdf, 10.04.2024.

Usta, A. (2022). İnsansız Hava Aracından Çekilen Videolar Kullanılarak Derin Öğrenme Yaklaşımı ile Nesne Tespiti. Dicle Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Diyarbakır.

Yeksan, Ö. ve Akbaba, A. (2019). Sürdürülebilir Turizm Makalelerinin Bibliyometrik Analizi. Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi, 3(2), 220-231.

Zeren, D. ve Kaya, N. (2020). Dijital Pazarlama: Ulusal Yazının Bibliyometrik Analizi. Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 17(1), 25-52.